

BIBLIOGRAFICZNE NOTY O AUTORACH

BIOGRAPHICAL NOTES ABOUT THE AUTHORS

I. POLSKIE RECEPCJE JANA AMOSA KOMEŃSKIEGO

I. POLISH PERCEPTIONS OF JOHN AMOS COMENIUS

Dr hab. Andrzej Borkowski, prof. nadzw.dr hab., literaturoznawca, teoretyk literatury, slawista; Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Humanistyczny.

Ass. Prof. Andrzej Borkowski, PhD, slavistic, literary critic and theorist; University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce, Faculty of Humanities.

Pracownik Katedry Antropologii Dzieła Literackiego i Germanistyki Instytutu Neofilologii i Badań Interdyscyplinarnych WH UPH. Kieruje Ośrodkiem Literatury Dawnej, Teorii Literatury i Kultury Słowian w Centrum Badań Naukowych Instytutu Kultury Regionalnej i Badań Literackich im. Franciszka Karpińskiego. Redaktor merytoryczny czasopisma „Inskrypcje. Półrocznik”. Współredaguje serie wydawnicze „Conversatoria Litteraria Sedlcensia”, „Wyobrażenia i Teksty”. Autor książek naukowych: *Imaginarium symboliczne Wacława Potockiego: „Ogród nie plewiony”* (2011); *Лабиринты дискурсов в славянских литературах эпохи барокко. Религия – политика – общество* (2015).

Current employment: Department of German Philology and Anthropology of Literary Work at the Institute of Modern Languages and Interdisciplinary Research (Siedlce University of Natural Sciences and Humanities). Director of the Centre for Ancient Literature, Literary Theory and Slavic Culture in the Research Centre of Franciszek Karpiński Institute of Regional Culture and Literary Research. Editor-in-chief of the journal “Inskrypcje. Półrocznik”. Co-editor of “Conversatoria Litteraria Sedlcensia”, “Wyobrażenia i Teksty”. Author of *Imaginarium symboliczne Wacława Potockiego: „Ogród nie plewiony”* (2011) and *Лабиринты дискурсов в славянских литературах эпохи барокко. Религия – политика – общество. Религия – политика – общество* (2015).

Anna Agnieszka Borychowska, studentka pedagogiki, specjalność edukacja wieku dziecięcego, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach.

Anna Agnieszka Borychowska, pedagogy student, specialisation in young children’s and pre-school education at Siedlce University of Natural Sciences and Humanities.

W 2016 roku uzyskała tytuł licencjata za pracę dyplomową „Twórczość plastyczna dzieci w wieku przedszkolnym”. Jej zainteresowanie Janem Amosem Komeńskim zaczęło się, kiedy analizowała biografie słynnych pedagogów. Jednak dopiero promotor, prof. Barbara Sitarska, była inspiracją do wnikliwego studiowania literatury dotyczącej Jana Amosa Komeńskiego, zachęciła do lektury jego dzieł oraz refleksji na temat dorobku pedagogicznego. Obecnie A. Borychowska pracuje nad pracą magisterską „Nauczyciel Jana Amosa Komeńskiego w recepcji współczesnych nauczycieli”.

Second-year student of pedagogy, specialisation in young children's and pre-school education. In 2016 I got a bachelor's degree for writing the diploma project entitled "Creative Activity in Visual Arts for Preschool Children". My interest in John Amos Comenius started two years ago when I was analysing biographies of famous people from the field of pedagogy. However, it was my thesis supervisor, Professor Barbara Sitarska, who really inspired me to have a deeper insight into different works on John Amos Comenius, encouraged me to study his writings and reflect on his pedagogical concepts. Currently I am working on my M.A. thesis "John Amos Comenius' teacher in the reception of contemporary teachers".

Janina Florczykiewicz, prof. nadzw. dr hab., pedagog, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Humanistyczny.

Ass. Prof. Janina Florczykiewicz, PhD, pedagogue; University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce, Faculty of Humanities.

Zatrudniona na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Sztuki na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach. W roku 2014 uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. Jej zainteresowania naukowe plasują się na pograniczu dwóch dyscyplin – pedagogiki i sztuki. Prowadzi badania nad rolą kreacji wizualnej w rozwoju podmiotowym oraz zastosowaniem metod opartych na

kreacji wizualnej w resocjalizacji. Jest autorką monografii i opracowań z zakresu wychowania przez sztukę oraz resocjalizacji. Realizowała również programy z zakresu edukacji sztuką w zakładach karnych.

Professor at the Chair of Art in Siedlce University of Natural Sciences and Humanities. Her research interests are concentrated on the border of two disciplines: pedagogy and art; especially concern applying of visual arts in actions focused on a subjective development of an individual. She is an author of studies from the scope of the education through art. Her academic achievements also include practical implementations in this field.

Barbara Grzegorzczak, mgr, pedagog (metodyk edukacji wczesnoszkolnej), starszy wykładowca w Katedrze Edukacji Nauczycielskiej na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Barbara Grzegorzczak, MA, educationist (early school education methodologist), University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce, Faculty of Humanities, Sub-Department of Teaching Methodology.

Zainteresowania naukowe: problemy związane z kształceniem studentów, a w szczególności rozwijanie ich aktywności i kreatywności oraz kompetencji komunikacyjnych, kształcenie i wychowanie na poziomie wczesnej edukacji oraz główne założenia myśli pedagogicznej i filozoficznej Jana Amosa Komeńskiego. Studia nad pedagogiką Jana Amosa Komeńskiego zaowocowały publikacjami związanymi z problematyką dotyczącą ucznia i nauczyciela w szkole J.A. Komeńskiego, wychowaniem i początkową edukacją dzieci w pedagogicznej koncepcji Komeńskiego oraz jego myślą filozoficzną. Wyniki własnych badań i refleksji przedstawiła w kilkudziesięciu publikacjach w czasopiśmie

Wyniki własnych badań i refleksji przedstawiła w kilkudziesięciu publikacjach w czasopiśmie

i pracach zbiorowych. Znaczna ich część była referowana na konferencjach naukowych. W ramach problemu badawczego „Humanistyczny wymiar kształcenia nauczycieli” powstało wiele publikacji o charakterze naukowo-empirycznym, które także zostały przedstawione na konferencjach i seminariach naukowych.

A senior lecturer at the Sub-Department of Teaching Methodology, the Faculty of Humanities of the University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce. Her scientific interests are issues connected with higher education, especially developing students' activity, creativity and communicative competence, early education issues, as well as the main assumptions of John Amos Comenius' educational and philosophical thoughts. Her research into John Amos Comenius' education theory has resulted in publications regarding issues of the teacher and learner at Comenius' school, early education of children in Comenius' view and his philosophical thought. She has presented the results of her research and analyses in several dozen publications in magazines and collective works. A great deal of them have been submitted at scientific conferences. She has also written a number of scientific-empirical publications as an analysis of "Humanistic dimension of teachers' training", which have also been presented at conferences and seminars.

Renata Matysiuk, dr, pedagog; Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Humanistyczny, adiunkt w Katedrze Edukacji Społecznej i Kulturowej Instytutu Edukacji

Renata Matysiuk, PhD, pedagogue; University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce, Faculty of Humanities, Assistant professor at The Department of Social and Cultural Education, Educational Institute.

W szkolnictwie wyższym pracuje od roku 1999. W 2007 roku Rada Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego nadała jej stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki. Główne zainteresowania badawcze: pedagogika społeczna, filozofia wychowania, prawa i wolności człowieka w edukacji demokratycznego państwa, prawo rodzinne i opiekuńcze. Organizatorka i uczestniczka kilkudziesięciu konferencji naukowych, autorka ponad 60 prac naukowych. Najważniejsze z nich to: *Prawa dziecka w wychowaniu rodzinnym. Aspekty filozoficzne, pedagogiczne i prawne*, Siedlce 2007, *Bezpieczeństwo i prawa człowieka w systemie KBWE/OBWE*, Siedlce 2008 (współautor), *Prawa człowieka – prawa dziecka. Podstawy filozoficzno-aksjologiczne i pedagogiczne*, Siedlce 2009 (współautor). Współredaktor następujących monografii: *Bezpieczeństwo i prawa człowieka w teoriach i praktyce społecznej początków XXI wieku*. *Safety and Human Rights At the Beginning of the 21st Century - Theory and Social Practice*, Siedlce 2009; *Edukacja – wczoraj, dziś i jutro*, tom I, *Wyzwania i realia edukacyjne w kontekście przemian społecznych* (2012 r. – współredaktor), tom II, *Tradycyjne i współczesne aspekty edukacyjne* (2012 r. – współredaktor), tom III, *Dyskurs wokół wybranych problemów społecznych i oświatowych* (2012 r. – współredaktor), tom IV, *Edukacja w perspektywie wyzwań społecznych* (2012 r. – współredaktor), tom V, *Edukacja ustawiczna w Polsce i na świecie* (2013 r. – współredaktor), tom VI, *Nauczyciel wobec wyzwań współczesności* (2013 r. – współredaktor).

In higher education since 1999. In 2007 granted PhD degree in Pedagogical Sciences by the Council of the Faculty of Educational Sciences at University of Lodz. Her main research interests include: social pedagogy, philosophy of education, human rights and freedoms in a democratic education, family and guardianship law. Over the course of her career she has organized and taken part in dozens of conferences. She has published over 60 theses. Her most notable works include: *Rights of the child in family upbringing. Philosophical, pedagogical and legal aspects*. Siedlce 2007, *Security and human rights in the CSCE/OSCE system*. Siedlce 2008 (co-author),

Human rights – rights of the child. Pedagogical, philosophical and axiological fundamentals. Siedlce 2009 (co-author). She was also a co-editor of following monographs: *Safety and Human Rights at the Beginning of the 21st Century - Theory and Social Practice.* Siedlce 2009, *Education – yesterday, today and tomorrow.* Vol. I *Challenges and Educational Realities in the Context of Social Changes* (2012), Vol. II *Traditional and Contemporary Aspects of Education* (2012), Vol. III *Discourse on Selected Social and Educational Problems* (2012), Vol. IV *Education in the Perspective of Societal Changes* (2012), Vol. V *Continuing Education in Poland and in the World* (2013), Vol. VI *Role of the Teacher in the Face of Modern Challenges* (2013).

Leszek Ploch, prof. nadzw. dr hab., pedagog specjalny, muzyk, terapeuta; Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Humanistyczny.

Ass. Prof. Leszek Ploch, PhD, special educator, musician, therapist; University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce, Faculty of Humanities

Jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Instytucie Edukacji Wydziału Humanistycznego na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach. Do ważniejszego obszaru zainteresowań naukowych należą m.in. zagadnienia twórczego włączania społecznego artystów z niepełnosprawnością do środowisk twórczych, a tym samym promocji rozwoju stałej współpracy instytucji upowszechniania kultury artystycznej wśród osób z niepełnosprawnością – teatr, filharmonia, zespoły muzyczne i teatralne, dom muzyka. W dorobku naukowym posiada m.in.: samodzielne pozycje książkowe: *Jak organizować czas wolny dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo*, WSiP, Warszawa 1992; *Praca wychowawcza z dziećmi upośledzonymi umysłowo w internacie*, WSiP, Warszawa 1997; *Mazowiaci 25 lat. Na przekór stereotypom i społecznemu wykluczeniu* 2010; *Włączanie społeczne w placówce specjalnej*, Wyd. Difin 2011; *Konteksty aktywności artystycznej osób z niepełnosprawnością*, Wyd. Difin, Warszawa 2014. Jest współredaktorem książki *Oblicza muzyki Fryderyka Chopina w pedagogice specjalnej*, Warszawa 2011. Wśród innych prac teoretyczno-badawczych posiada ponad 120 artykułów naukowych; 98 wystąpień na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych, liczne recenzje. W roku 2008 został laureatem Medalu im. Wacława Szuberta – wyróżnienie Polskiej Akademii Nauk.

Is a scientist, researcher and lecturer at the Pedagogy Institute, the Faculty of Humanities of The Siedlce University of Natural Sciences and Humanities. The major areas of his scientific interests include issues of creative social inclusion of disabled artists in creative environments and consequently promoting the development of permanent cooperation of institutions responsible for propagating artistic culture among the disabled – theatres, the National Philharmonic, musical and theatrical groups, musicians' clubs. His scientific achievements include: his independent books: *How to organize the free time of mentally disabled children and youth*, The School and Pedagogic Publishers (WSiP), Warsaw 1992; *Educational work with mentally disabled children in boarding schools*, The School and Pedagogic Publishers (WSiP), Warsaw 1997; *The 25 years of 'Mazowiaci'. Despite stereotypes and social exclusion* 2010; *Social inclusion in special education facility*, Difin Publishers 2011; *Contexts of artistic activity of the disabled*, Difin Publishers, Warsaw 2014. He is a co-editor of the book *The faces of Frederic Chopin's music in special education*, Warsaw 2011. His other theoretical and research works above include more than 120 scientific articles, 98 addresses at international and domestic scientific conferences, numerous reviews. In 2008 he became a winner of the Wacław Szubert Medal - a distinction of the Polish Academy of Sciences.

Barbara Sitarska, prof. nadzw. dr hab., pedagog, dydaktyk, pedeutolog; Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Humanistyczny.

Ass. Prof. Barbara Sitarska, PhD, educationist, teaching methodologist, pedeutologist; University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce, Faculty of Humanities

Pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego w UPH w Siedlcach od roku 1988, w Instytucie Edukacji, Katedrze Edukacji Nauczycielskiej. Kierownik Pracowni Dydaktyki Ogólnej. Zainteresowania naukowe Barbary Sitarskiej koncentrują się wokół dydaktyki szkoły wyższej, pedeutologii i edukacji. Od doktoratu do habilitacji głównym nurtem badań naukowych było kształcenie modułowe, proces samokształcenia, edukacja szkolna i edukacja permanentna. Po habilitacji badania koncentrują się na trzech głównych blokach: edukacja szkolna i edukacja nieustająca (badania o charakterze ilościowym); biografie edukacyjne uczniów, studentów, ludzi różnych zawodów i słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku (badania o charakterze jakościowym); dzieło Komeńskiego i jego aktualność dla współczesnej kultury i nauki. Współorganizator czterech międzynarodowych seminariów o Janie Amosie Komeńskim i współredaktor *Studia Comeniana Sedlcensia*; *Jakość kształcenia w szkole wyższej*. Współorganizator 12 konferencji z tego cyklu i współredaktor monografii wieloautorskich z tego zakresu. Od roku 2014 Redaktor Naczelna *Siedleckich Zeszytów Komeniologicznych* seria *Pedagogika*, publikacji cyklicznej, ukazującej się co roku, zawierającej hasła komeniologiczne opracowywane przez autorów z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach i innych uczelni w Polsce i za granicą. Jest autorką ok. 160 publikacji, w tym czterech monografii (jedna w języku ukraińskim) i redaktorem 20 monografii wieloautorskich. Wypromowała ok. 550 magistrów i 200 licencjatów. Członek Zespołu Pedeutologów KNP PAN przy Uniwersytecie Warszawskim, Zespołu Pedagogiki Chrześcijańskiej KNP PAN przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i Pedagogiki Filozoficznej przy Uniwersytecie Łódzkim. Od 2007 roku współpracuje z Niemieckim Towarzystwem Komeniologicznym w Berlinie, a od roku 2017 jest jego członkiem. Autorka kilku recenzji wydawniczych monografii i prac zbiorowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Współautor i współredaktor strony internetowej www.comenius.uph.edu.pl.

An assistant professor at the Department of Education Studies, Sub-Department of Teaching Methodology of the University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce since 1988. She is the head of the Institute of General Teaching Methodology. Main interests: higher education teaching methodology, pedeutology and education. After she obtained a doctor's degree and before she became an assistant professor, she mainly concentrated on the improvement of educational process at a higher education institution, modular education, students' self-education, school education and lifelong education. After she became an assistant professor, her interests have focused on three main areas: school education and lifelong education (quantitative research); educational biographies of school and university students, representatives of various jobs and third-age university students (qualitative research); Comenius' works and their topicality for modern culture and education. She is an organizer of four international seminars on John Amos Comenius and an editor of *Studia Comeniana Sedlcensia*; *The quality of higher education*. She is also an organizer of 12 conferences of the series and editor of multi-author monographs on the subject. Since 2014 she has been the editor-in-chief of *Siedlce Comeniological Research Bulletins*, *Pedagogy* series, a cyclical publication appearing yearly, containing comeniological entries prepared by authors from the University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce and other universities in Poland and abroad. She is the author of about 160 publications, including four monographs (one in Ukrainian) and the editor of 20 monographs

by many authors. She has promoted about 550 MAs and 200 BAs. She is a member of the Team of Pedeutologists of the Education Studies Committee of the Polish Academy of Sciences at Warsaw University and the Christian Education Studies Team of the Education Studies Committee of the Polish Academy of Sciences at the Catholic University of Lublin and Philosophical Pedagogy at the University of Łódź. Since 2007, she has been co-operating with the German Comeniological Society in Berlin, and since 2017 she has been its member. She is the author of several editorial reviews of monographs and collective works of national and international range, and one of the authors and editors of the website: www.comenius.uph.edu.pl.

Sławomir Sztobryn, prof. nadzw. dr hab., pedagog historyczny i filozoficzny, Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej, Wydział Humanistyczno-Społeczny

Ass. Prof. Sławomir Sztobryn, PhD, Prof. of Education, History and Philosophy of Education; University of Bielsko-Biała, Faculty of Humanities and Social Sciences

Obecnie profesor Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, wcześniej absolwent i długoletni wykładowca na Uniwersytecie Łódzkim. Następca S. Hessena i K. Kołtowskiego oraz – w ramach Zakładu Pedagogiki Filozoficznej UŁ – kontynuator ich badań w zakresie pedagogiki historycznej i filozoficznej. Organizator i prezes Towarzystwa Pedagogiki Filozoficznej im. Bronisława F. Trentowskiego, wiceprezes Central

European Philosophy of Education Society z siedzibą w Pradze. Twórca i redaktor wortalu pedagogiki filozoficznej (<http://www.pedagogika-filozoficzna.eu/>), redaktor naczelny organu TPF „Pedagogika Filozoficzna on-line”, wydawca dwóch wielotomowych serii zatytułowanych „Pedagogika Filozoficzna” oraz „Rzeczywistość Edukacyjna”. Członek Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Towarzystwa Historii Edukacji, Stowarzyszenia Kultury Europejskiej, Stowarzyszenia Filozofów Krajów Słowiańskich, członek redakcji czasopism krajowych i zagranicznych. W latach 2010-2014 prorektor i rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi. Recenzent w przewodach doktorskich i habilitacyjnych. Autor ponad 130 artykułów oraz 12 książek, w tym dwóch monografii.

Currently professor at the University of Technology & Humanistics in Bielsko-Biala, previously a graduate and a longtime lecturer at the University of Lodz. As the successor of S. Hessen and K. Kołowski and within the Department of Pedagogy and Philosophy at the University of Lodz he has continued and developed their research regarding historical and philosophical pedagogy. Founder and chairman of the Society of Philosophical Pedagogy named after Bronislaw F. Trentowski, vice president of Central European Philosophy of Education Society based in Prague. Founder and editor of the news portal about philosophical pedagogy (<http://www.pedagogika-filozoficzna.eu/>), editor-in-chief the "Philosophical Pedagogy on-line", publisher of two multi-volume series entitled - "Philosophical Pedagogy" and "Educational Reality". Member of the Lodz Scientific Society, Polish Pedagogical Association, Society for the History of Education, the Association of European Culture, the Association of Slavic Countries Philosophers, member of national and foreign journal offices. From 2010 to 2014 he was the vice-rector and rector of the Higher School of Pedagogy in Lodz. Reviewer of doctoral dissertations. Author of more than 130 articles and 12 books, including two monographs.

Kamila Szymańska, dr, bibliotekoznawca, starszy kustosz Muzeum Okręgowego w Lesznie; Muzeum Okręgowo w Lesznie.

Kamila Szymańska, PhD, librarian, senior custodian, District Museum in Leszno.

Zainteresowania badawcze koncentruje wokół problematyki kultury książki na pograniczu wielkopolsko-śląskim oraz protestanckiego dziedzictwa kulturowego na tym obszarze. Jest autorką książek: *Katalog starych druków biblioteki Muzeum Okręgowego w Lesznie*, Leszno 2001 i *Drukarnie Presserów w Lesznie w XVIII wieku*, Leszno 2008, redaktorem wydawnictw zbiorowych oraz licznych artykułów w czasopismach i publikacjach zbiorowych, m.in. *Recepcja Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie do roku 1939 na tle zainteresowania pedagogiem i jego twórczością w Europie Środkowej* [w:] *Jan Amos Komeński a Europa XVII wieku*, red. B. Sitarska, R. Mnich, Siedlce 2012; *Pod tym kamieniem śpi... Cmentarz ewangelicki w Śmiglu i pochowani na nim mieszczanie*, „Kronika Wielkopolski” 1, 2010; *Europejskie powiązania kultury książki w Lesznie w XVIII wieku*, [w:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, *Światu pozostanie ten papier... Haase i Börner - drukarze pogranicza*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 30, 2013; *Podróże zagraniczne leszczynian w świetle drukowanych kazań żałobnych* [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Ročko, Warszawa 2014, *Insonderheit in polnischer Sprache siech perfectioniren... Znajomość języka polskiego w XVII- i XVIII-wiecznym Lesznie* [w:] *Reformacja i tolerancja. Jedność w różnorodności. Współistnienie różnych wyznań na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim*, Wschowa-Leszno 2015. Współorganizatorka dziesięciu konferencji naukowych poświęconych dziedzictwu kulturowemu i historycznemu dawnej ziemi wschowskiej. W latach 2012–2016 członek Zespołu Doradczego do Spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia w Instytucie Historii UAM; członek Polskiego Towarzystwa Badań nad Wielkim Osiemnastym, Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego, prezes leszczyńskiego koła Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Works in the District Museum in Leszno. She is interested in the reading culture on the border between Wielkopolska (Greater Poland) and Silesia; Leszno as a typographic centre; writing as a medium of social communication in the protestant environment of South-West Wielkopolska. She is the author of two books: *Catalogue of old literature of the District Museum library in Leszno*, Leszno 2001, *Pressers' printing houses in Leszno in the 18th century*, Leszno 2008 and over a dozen articles in magazines and collective publications, among others: *Recepcja Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie do roku 1939 na tle zainteresowania pedagogiem i jego twórczością w Europie Środkowej* [in:] *Jan Amos Komeński a Europa XVII wieku*, Sitarska, B., Mnich, R. (eds), Siedlce 2012, pp. 53–58; *Europejskie powiązania kultury książki w Lesznie w XVIII wieku* [in:] *Europejski wiek osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, Dębowski, M., Grześkowiak-Krwawicz, A., Zwierzykowski, M. (eds), Kraków 2013, pp. 487–495; *Światu pozostanie ten papier... Haase i Börner – drukarze pogranicza*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 30, 2013, p. 11–80; *Podróże zagraniczne leszczyńskiej młodzieży mieszczańskiej u schyłku XVII i w XVIII wieku w świetle drukowanych kazań żałobnych* [in:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, Ročko, A. (ed.), Warszawa 2014, pp. 287–296.

Małgorzata Wiśniewska, doktor nauk humanistycznych, pedagog, historyk wojskowości, wicedyrektor Instytutu Edukacji; Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Humanistyczny.

Małgorzata Wiśniewska, PhD, pedagogue, history of military affairs, University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce, Faculty of Humanities (Deputy Head of Education Institute).

Pracuje w Instytucie Edukacji na Wydziale Humanistycznym UPH w Siedlcach na stanowisku wicedyrektora. Autorka kilkudziesięciu publikacji. Monografie: *Przygotowanie obronne kobiet w Polsce w latach 1921-1939* (Toruń 2007), *Związek Strzelecki* (Warszawa 2010), *Kobiety w systemie obronnym Polski*, (Oświęcim 2014), *Bezpieczeństwo narodowe Polski w latach 1918-1945*, współautor (Toruń 2007), *Strzelcy*, (Warszawa 2014). Uczestnik licznych konferencji i sympozjów naukowych. Specjalizuje się w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, edukacji obronnej i dla bezpieczeństwa oraz historii wojskowości. Koordynator projektu regionalnego „Kompetencje kluczowe – droga twórczego rozwoju” dla szkół podstawowych w Polsce oraz „Zagraniczna mobilność studentów pedagogiki”, twórca i ekspert projektu „Podniesienie kompetencji studentów pedagogiki i bezpieczeństwa narodowego Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach”.

She works in the Institute of Education at the Faculty of Humanities in University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce, the position of deputy director. Author of many publications. Monographs: *Defense preparation of women in Poland in 1921-1939* (Toruń 2007), *The Rifle Association* (Warszawa 2010), *Women in the defense system of Poland* (Oświęcim 2014), *National security of Poland 1918-1945* (Toruń 2007) co-author, *Riflemen* (Warszawa 2014). Participant in conferences and symposia. Specializes in education for the safety of children and youth, education of the defense and security, and military history. Coordinator of the regional project "Key Competences path of creative development" for primary schools in Poland, and "Foreign mobility of pedagogical students", creator and expert in the project "Raising the competences of students of pedagogy and national security of the University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce".

II. EUROPEJSKIE RECEPCJE JANA AMOSA KOMENÍSKIEGO II. EUROPEAN PERCEPTIONS OF JOHN AMOS COMENIUS

Ass. Prof. Natalia Valeriivna Bakhmat, PhD, Ukraine, Kamianets-Podilskyi Ivan Ogienko National University, educationist, elementary education methodologist, university teacher, methodologist of teaching social sciences, candidate of pedagogical sciences, associate professor, assistant professor of the theory and methodology of the elementary education of Kamianets-Podilskyi Ivan Ogienko National University.

Dr hab. Natalia Valeriivna Bakhmat, prof. nadzw., Ukraina, Narodowy Kamięnsko-Podolski Uniwersytet im. Ivana Ogienko; pedagog, metodyk edukacji elementarnej, dydaktyk szkoły wyższej, metodolog nauczania w dziedzinie nauk społecznych

Scientific interests: preparation of a competent, competitive specialist in higher educational institutions of Ukraine; designing of the cloud-based environment of psychological and pedagogical training of a specialist in higher schools. She has more than 120 scientific and methodological publications, including two individual monographs "Readiness of the teacher of elementary school for pedagogical modeling: theory and practice" (2013), "Pedagogical preparation of primary school teachers: innovative approaches in the conditions of a cloud-based environment" (2016), section in two collective monographs (2012, 2016), electronic educational resource (site of the teacher of higher educational institution). She has a number of publications in scientific journals of the Poland, Bulgaria, Byelorussia, Georgia, Kazakhstan, Japan, Canada, UK, Israel, Japan, Russia. She is the author of a number of educational and teaching manuals. She teaches: modern technologies of teaching methodologies in higher education, methodology and technology of the elementary school teacher pedagogical activity informatization, organizational and methodical work in the field of elementary education, teaching methodology in "Social Science" field of education, technologies of "Natural History" and "Social Science" learning in the elementary school.

Bakhmat Natalia Valeriivna – doktor nauk pedagogicznych, profesor nadzwyczajny, docent teorii i metodologii kształcenia elementarnego w Narodowym Uniwersytecie im. Iwana Ogienko. Zainteresowania naukowe: przygotowanie kompetentnego, konkurencyjnego specjalisty w uczelniach wyższych Ukrainy; projektowanie środowiska edukacji psychologicznej i pedagogicznej opartego na technologii tzw. „chmury” w szkołach wyższych. Ma ponad 120 publikacji naukowych i metodologicznych, w tym dwie monografie indywidualne: "Gotowość nauczyciela szkoły podstawowej do modelowania pedagogicznego: teoria i praktyka" (2013), "Przygotowanie pedagogiczne nauczycieli szkół podstawowych: innowacyjne podejścia w warunkach środowiska opartego na technologii chmury" (2016), sekcję w dwóch zbiorowych monografiach (2012, 2016), elektroniczne zasoby edukacyjne (strona nauczyciela uczelni wyższej). Ma szereg publikacji w czasopismach naukowych w Polsce, Bułgarii, Białorusi, Gruzji, Kazachstanie, Japonii, Kanadzie, Wielkiej Brytanii, Izraelu, Rosji. Jest autorką wielu podręczników edukacyjnych i dydaktycznych. Uczy: nowoczesnych technologii nauczania metodologii w szkolnictwie wyższym, metodologii i technologii nauczania w szkołach elementarnych, informatyzacji działalności pedagogicznej, pracy organizacyjnej i metodycznej w zakresie edukacji elementarnej, metodologii nauczania w dziedzinie nauk społecznych edukacji, technologii nauczania historii naturalnej i nauk społecznych w szkole podstawowej.

Prof. Vlasta Cabanová, PhD, Slovakia, University of Žilina; historian of pedagogy, university teacher, family educationist

Prof. dr hab. Vlasta Cabanová, Słowacja, Uniwersytet w Żylinie; historyk pedagogiki, dydaktyk, pedagog rodziny

Má 35 rokov odbornej praxe zo všetkých stupňov vzdelávacích inštitúcií, od r. 1997 prednášala na viacerých vysokých školách na Slovensku, od roku 2005 pôsobí ako vysokoškolský pedagóg na Fakulte humanitných vied Žilinskej univerzity v Žiline, kde prednáša dejiny pedagogiky, všeobecnú didaktiku a pedagogiku rodiny.

Associate professor Vlasta Cabanová has 35 years of professional experience at all levels of educational institutions. Since 1997 she has been lecturing at several well-known Slovak universities. Since 2005 she has been working as a university lecturer at the Faculty of Humanities, University of Žilina in Žilina, Slovakia. Her specialization is History of Pedagogy, General Didactics and Pedagogy of the Family.

Wykładowca na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu w Żylinie. Jej specjalnością są: historia pedagogiki, dydaktyka ogólna, pedagogika rodziny. Posiada 35-letnie doświadczenie pracy w placówkach oświatowych na wszystkich poziomach. Od 1997 roku pracuje w uczelniach wyższych, w tym od 2005 roku na Uniwersytecie w Żylinie.

Prof. Majda Cencič, Slovenia, University of Primorska, Faculty of Pedagogy, Koper; educationist, pedeutologist, methodologist of higher education, methodologist of pedagogy

Prof. zw. Majda Cencič, Słowenia, Uniwersytet Primorska, Wydział Pedagogiczny, Koper; pedagog, pedeutolog, metodyk nauczania w szkole wyższej, metodolog pedagogiki

Je od leta 2005 je zaposlena le na Univerzi na Primorskem, Pedagoški fakulteti v Koprju: Pred tem pa je delala tudi na Univerzi v Ljubljani, Pedagoški fakulteti. Ukvarja se z različnimi temami, od slovenske šolske zgodovine, pedagoške metodologije, ocenjevanja, kakovosti, reflektivnega pouka, podjetnostnih kompetenc na področju šolstva, do učnega okolja, zlasti fizičnega ali grajenega učnega okolja ter z vodenjem vzgojno-izobraževalnih ustanov in z inovativnostjo in ustvarjalnostjo učiteljev. Je avtorica več sto različnih bibliografskih enot. Napisala pa je tudi nekaj monografskih publikacij, npr. znanstveno monografijo v sodelovanju z dr. Tino Štemberger: *The importance of creativity and creative teaching* (2017), *Izbrani pristopi k spodbujanju refleksije učiteljev* (2015), Nekatero temo o kakovosti in evalvaciji na pedagoškem področju (2011), v sodelovanju z dr. Maro Cotič, dr. Andrejo Istenič Starčič in dr. Vido Medved-Udovič: *Raziskovalni pogledi na razvijanje pedagoške prakse: Izbrana pedagoška področja* (2007), *Šola za znanje učiteljev: Od učiteljskih tečajev do Univerze na Primorskem* (2004) in strokovno monografijo: *Evalvacija programov izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v Sloveniji, izvedenih v letih 2004/05* (2006). Med visokoškolskimi učbeniki pa izpostavljam: *Kako poteka pedagoško raziskovanje: Primer kvantitativne empirične neeksperimentalne raziskave* (2009), *Pisanje in predstavljanje rezultatov raziskovalnega dela: Kako se napiše in predstavi diplomsko delo (nalogo) in druge vrste raziskovalnih poročil* (2002), *Učitelj - raziskovalec: Priručnik za vaje in seminarje iz pedagoške metodologije* (1994), z dr. Miro Cencič pa: *Praktično usposabljanje učiteljskih kandidatov* (1994) in *Diplomsko praktično usposabljanje učiteljev* (1992). Več bibliografskih podatkov je na spletni strani: <http://izumbib.izum.si/bibliografije/Y20170821153440-11606.html>

Jest profesorem zwyczajnym, pracownikiem Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Primorska w mieście Koper – Capodistria w Słowenii. Z uniwersytetem tym jest związana od 2005 roku, w którym przez ostatnich kilka lat pełniła funkcję Dyrektora Instytutu Nauk Pedagogicznych. Wcześniej swoje wykłady i zajęcia prowadziła dla studentów Uniwersytetu w Lublanie. W pracy naukowo-badawczej podejmuje różnorodną problematykę pedagogiczną: od historii szkoły słoweńskiej, poprzez metodologię pedagogiczną, ewaluację i jakość kształcenia, refleksyjne uczenie się, kluczowe kompetencje w szkole, po badania nad środowiskiem szkolnym. Znaczna część pracy badawczej dotyczy również innowacyjności i kreatywności nauczycieli oraz problemu zarządzania instytucjami edukacyjnymi. Jest autorką ponad stu artykułów i kilku monografii. Niektóre z publikacji powstały w współautorstwie jako efekt pracy nad różnorodnymi projektami badawczymi. Do najważniejszych prac Majdy Cencič należą: „Izbrani pristopi k spodbujanju refleksije učiteljev” (2015), „Kako poteka pedagoško raziskovanje: Primer kvantitativne empirične neeksperimentalne raziskave” (2009), „Šola za znanje učiteljev: Od učiteljskih tečajev do Univerze na Primorskem” (2004), a także „Pisanje in predstavljanje rezultatov raziskovalnega dela: Kako se napiše in predstavi diplomsko delo (nalogo) in druge vrste raziskovalnih poročil” (2002). Więcej informacji o autorce znajduje się na stronie internetowej: <http://izumbib.izum.si/bibliografije/Y20170821153440-11606.html>.

Prof. Cencič since 2005 Cencič has been employed at the University of Primorska's Faculty of Education in Koper. Before that, she worked at the Faculty of Education of the University of Ljubljana. She deals with various subjects, from the history of schooling in Slovenia, education methodologies, assessment, quality, reflective teaching, entrepreneurial competences related to education to learning environments, especially physical or built learning environments and with managing education facilities as well as innovation and creativity of teachers. She is the author of hundreds of bibliographic units. Furthermore, she has written several monographic publications: *Izbrani pristopi k spodbujanju refleksije učiteljev* (Selected Approaches to Encourage Teachers' Reflection; 2015); *Kako poteka pedagoško raziskovanje: Primer kvantitativne empirične neeksperimentalne raziskave* (The Pedagogical Research Process: An Example of Quantitative Empiric Non-Experimental Research Study; 2009); *Šola za znanje učiteljev: Od učiteljskih tečajev do Univerze na Primorskem* (Teachers' Skills School: From Teacher Courses to the University of Primorska; 2004); *Pisanje in predstavljanje rezultatov raziskovalnega dela: Kako se napiše in predstavi diplomsko delo (nalogo) in druge vrste raziskovalnih poročil* (Writing and Presentation of Research Work Results: How to Write and Present a Diploma Thesis (Work) and other Types of Research Reports; 2002) and *Učitelj - raziskovalec: Priročnik za vaje in seminarje iz pedagoške metodologije* (Teacher – Researcher: A Handbook for Workshops and Seminars in Education Methodology; 1994). More bibliographic data is accessible on: <http://izumbib.izum.si/bibliografijeY20170821153440-11606.html>

Prof. Svetlana Oleksandrivna Ganaba, PhD, Ukraine, Kamianets-Podilskyi Ivan Ogienko University; philosopher of education, sociology and anthropology.

Prof. dr hab. Swietłana Oleksandrivna Ganaba, Ukraina, Kamieńsko-Podolski Uniwersytet im. Iwana Ogienko; filozof edukacji, socjologii i antropologii.

Svetlana Oleksandrivna Ganaba – Doctor of Philosophy, Associate Professor, Associate Professor of the Philosophical Disciplines Department of Kamianets-Podilskyi Ivan Ogienko National University. Scientific interests: social philosophy, philosophy of education, philosophy of didactics, philosophical anthropology, philosophy of transformational education. She has over 100 scientific and methodological publications, including two individual monographs "Historical Education in the Methodological Focus of Intersubjectivity" (2010), "The

Philosophy of Didactics: Contexts, Strategies, Practices" (2014), a section in the collective Monographs "Philosophical and Methodological Principles for Improving the Quality of Higher Education in Ukraine: European Dimension" (2012). She has a number of publications in scientific journals of the Poland, the Czech Republic, the Slovenia, the Georgia, the Russia. She is the author of a number of educational and teaching manuals. Teaches: the history of foreign philosophy, philosophy of psychology, religious studies, ethics and aesthetics. She is a member of the Ukrainian Society of Educational Philosophy, a member of the Society of Philosophical Pedagogics named after B.F. Trento (Poland, Lodz) and a member of the Society for the Education Philosophy (Ukraine, Kyiv).

Svetlana Oleksandrivna Ganaba – doktor filozofii, profesor nadzwyczajny, Wydział Filozoficzny, Narodowy Uniwersytet w Kamieńcu Podolskim im. Iwana Ogienko. Zainteresowania naukowe: filozofia społeczna, filozofia edukacji, filozofia dydaktyki, antropologia filozoficzna, filozofia edukacji transformacyjnej. Ma ponad 100 publikacji naukowych i metodologicznych, w tym dwie monografie indywidualne: *Edukacja historyczna w metodologicznym podejściu intersubiektywności* (2010), *Filozofia dydaktyki: konteksty, strategie, praktyki* (2014) i monografię wieloautorową: *Filozoficzne i metodologiczne zasady poprawy jakości szkolnictwa wyższego na Ukrainie: wymiar europejski* (2012). Ma szereg publikacji w czasopismach naukowych w Polsce, Czechach, Słowenii, Gruzji, Rosji. Jest autorką wielu podręczników edukacyjnych i dydaktycznych. Uczy: historii filozofii zagranicznej, filozofii psychologii, religioznawstwa, etyki i estetyki. Jest członkiem Ukraińskiego Towarzystwa Filozofii Edukacyjnej, członkiem Towarzystwa Pedagogiki Filozoficznej imienia B.F. Trentowskiego (Polska, Łódź) oraz członkiem Towarzystwa Filozofii Edukacji (Ukraina, Kijów).

Ass. Prof. Jan Hábl, PhD, the Czech Republic, University of Hradec Králové and Ústí nad Labem, Faculty of Pedagogy; research scientist at Comenius Institute in Prague; comeniologist.

Jan Hábl, prof. nadzw. dr hab., Czeska Republika, Uniwersytet Hradec Králové i Ústí nad Labem, Wydział Pedagogiczny; pracownik naukowy w Instytucie Comeniusa w Pradze; komeniolog.

Je šťastným manželem a otcem dvou dětí. Přednáší filosofii výchovy na univerzitách v Hradci Králové a Ústí nad Labem. Působí též jako odborný pracovník v Komenského Institutu v Praze. Je autorem titulů odborných i krásných: *Labyrinth upgrade. Jinotajný román (nejen) pro děti; On being human(e)* (2016), *Teaching and Learning Through Story, Comenius's Labyrinth and the Educational Potential of Narrative Allegory* (2014), *Lesson in Humanity from the Life and Work of Jan Amos Comenius* (2011); *Ultimate human goals in Comenius and Modern Pedagogy* (2011); *Character Formation: A Forgotten Theme of Comenius's Didactics* (2011).

Prof. Hábl dis a happy husband and father of two children. He is a professor of pedagogy at Universities in Hradec Králové and Ústí nad Labem (Czech Republic). He also works as a research fellow in Comenius Institute in Prague. He is the author of a number of books and articles, including *Labyrinth upgrade* (2016); *On being human(e)* (2016), *Teaching and Learning Through Story, Comenius's Labyrinth and the Educational Potential of Narrative Allegory* (2014), *Lesson in Humanity from the Life and Work of Jan Amos Comenius* (2011); *Ultimate human goals in Comenius and Modern Pedagogy* (2011); *Character Formation: A Forgotten Theme of Comenius's Didactics* (2011).

Prof. Hábl jest szczęśliwym mężem i ojcem dwójki dzieci. Jest profesorem pedagogiki Uniwersytetu w Hradec Králové i Úście nad Łabą (Republika Czeska). Pracuje również jako pracownik naukowy w Instytucie Komeńskiego w Pradze. Jest autorem wielu książek i artykułów, w tym *Labirynt*, aktualizacja (2016); *O byciu ludźmi/ludzkimi* (2016); *Uczenie się i nauczanie przez opowieść, Labirynt Komeńskiego i potencjał edukacyjny alegorii narracyjnej* (2014), *Lekcja człowieczeństwa z życia i dzieł Jana Amosa Komeńskiego* (2011); *Ostateczne cele ludzkie u Komeńskiego a współczesna pedagogika* (2011); *Kształtowanie charakteru: zapomniany temat dydaktyki Komeńskiego* (2011).

Ass. Prof. Lubomír Hampl, PhD; the Czech Republic; University of Bielsko-Biała, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Central European Studies; linguist, translator, comeniologist

Lubomír Hampl, prof. nadzw., dr hab., Republika Czeska; Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej, Wydział Humanistyczno-Społeczny, Katedra Studiów Środkowo-europejskich; językoznawca, tłumacz, komeniolog

Docent v Katedře Středoevropských studií ATH Bielsko-Biała, Polsko. Překladatel a autor početných vědeckých článků týkajících se především jazykovědné tematiky. Soustřeďuje se na problematice zkoumání frazeologizmů a idiomatiky v češtině, konfrontujíc tuto doménu s polštinou. Zkoumá rovněž národnostní stereotypy (meta-; auto- i heretostereotypy). Analyzuje také problematiku široce chápané translace, obzvlášť lexikální oblast, zaměřenou na Bibli. Je autorem čtyř monografií: *Ptactvo v české a polské frazeologii. Konceptualizace – obraz – odraz* (2012); *Svět avifauny v polských a českých překladech Písma svatého – sovy a vlaštovky* (2013); *Svět avifauny II v polských a českých překladech Písma svatého – ptactvo čisté a nečisté* (2014) a také *Svět avifauny III v polských a českých překladech Písma svatého – čeled' Corvidae – kavka, vrána, krkavec, havran, sojka* (2016). Otázky spojené s didaktickou a pansofickou tematikou Jana Amose Komenského jsou mu také velice blízké.

Is an independent academic specialist in the Department of Central European Studies on the Faculty of Humanities and Social Sciences on University of Bielsko-Biala. He is a translator and the author of numerous scientific articles in the field of linguistics. His interests are focused on collocations and idiomatic expressions in Czech language in comparison with Polish language. He is the author of four monographs: *Birds in Czech and Polish phraseology. Conceptualisation – picture – reflection* (2012); *The world of avifauna in Polish and Czech translations of the Holy Bible – owls and swallows* (2013); *The world of avifauna II in Polish and Czech translations of scripture – pure and impure birds* (2014); *The world of bird life III in Polish and Czech translations of the Holy Bible – the corvidae family – jackdaws, crows, ravens, rooks, jays* (2016). He also studies the problem of broadly defined translation, especially in the field of lexical analysis of the Bible; he is especially interested in the (meto-, auto- and hetero-) national stereotype of Czechs and Poles. The issues related to John Amos Comenius are also important to him.

Samodzielny pracownik w Katedrze Studiów Środkowoeuropejskich Wydziału Humanistyczno-Społecznego Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej. Tłumacz i autor licznych artykułów naukowych o tematyce językoznawczej. Jego zainteresowania koncentrują się wokół związków frazeologicznych i idiomatycznych w języku czeskim w konfrontacji z językiem polskim. Autor czterech monografií: *Ptactwo we frazeologii czeskiej i polskiej. Konceptualizacja – obraz – odzwierciedlenie* (2012); *Świat awifauny w polskich i czeskich przekładach Pisma Świętego – sovy i jaskółki* (2013); *Świat awifauny II w polskich i czeskich przekładach Pisma Świętego – ptactwo*

czyste i nieczyste (2014) oraz *Świat awifauny III w polskich i czeskich przekładach Pisma Świętego – rodzina krukowatych: kawka, wrona, kruk, gawron, sójka* (2016). Bada również problematykę szeroko rozumianej translacji, szczególnie w zakresie analizy leksykalnej Pisma Świętego oraz interesuje się (meta-, auto- i hetero-) stereotypem narodowościowym, zwłaszcza Czecha i Polaka. Kwestie związane z tematyką Jana Amosa Komeńskiego są mu również bardzo bliskie.

Prof. Maria Kultajewa, PhD, Ukraine; educationist, philosophical educationist; historian of philosophy, sociology and pedagogy, politician; translator of German philosophical writings into Ukrainian

Maria Kultajewa, prof. dr hab., Ukraina; pedagog, pedagog filozoficzny; historyk filozofii, socjologii i pedagogiki, polityk; tłumaczka prac filozoficznych z niemieckiego na ukraiński

Студювала германістику та філософію, член-кореспондент НАПН України, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди; голова Українського товариства філософії освіти, член президії філософського фонду України, почесний працівник освіти України, нагороджена медаллю К. Ушинського, працювала професором філософії і соціології в Гданському університеті та Магдебурзькій вищій педагогічній школі. Головний редактор журналу «Науковий вісник. Серія «Філософія» (Харків); відомий перекладач філософської літератури з німецької. Коло наукових інтересів: філософська педагогіка, історія філософії, соціології і педагогіки, політика і педагогіка. Основні публікації: *Філософсько-педагогічні тенденції у сучасному ідеалізмі*, Харків, 1988; *Суспільне покликання філософії освіти у сучасних соціокультурних контекстах*, Харків 2014; Співавторка монографій: *Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів*. Київ. 2011; *Наукові підходи до педагогічних досліджень*. Харків 2012; *Педагогічна спадщина Макаренка і сучасність*. Харків 2013.

Studied philosophy and German philology, corresponded member of the Ukrainian NAPS, doctor sc. in philosophy, professor, chairwoman of philosophy at the National Pedagogical University “G.S. Skovoroda” in Kharkiv, president of the Ukrainian society of philosophy of education, a member of presidium of the Ukrainian Philosophical Foundation, was awarded with the state title “Honorable activist in education” and the medal “K. Ushinsky”, taught philosophy and sociology at University in Gdansk and at Pedagogical High School in Magdeburg; chief redactor of the journal “Scientifically review on philosophy” (Kharkiv), well-known translator of philosophical literature from German into Ukrainian. The sphere of research interests: philosophy of pedagogic and education, history of philosophy, sociology and pedagogic, politics and pedagogic. The main publications (monographers): *The Tendencies of Philosophical Pedagogic in the Modern Idealism*. Kharkiv, 1988; coauthor of monographers *Philosophy and Methodology of Development of the High Education in the Ukraine in the contexts European integration processes*. Kyiv, 2011; *The social appeal of educational Philosoph today*, Kharkiv, 2014; *Scientifically approaches in the Pedagogical research*, Kharkiv, 2012; *Pedagogical heritage of A.S. Makarenko*. Kharkiv, 2013.

Ukończyła germanistykę i filozofię, jest członkiem korespondującym ukraińskiej NAPN, doktor nauk filozoficznych, profesor, kierownik zakładu filozofii na Charkowskim Narodowym Uniwersytecie Pedagogicznym im. G. Skoworody, prezes Ukraińskiego Towarzystwa Filozofii Edukacji, honorowy działacz w dziedzinie edukacji, nagrodzona medalem K. Uszyńskiego, pracowała jako profesor nadzwyczajny na Uniwersytecie Gdańskim w Instytucie Filozofii i Socjologii oraz

w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Magdeburgu. Redaktor główny pisma „Biuletyn Naukowy. Seria Filozofia”. Znana jako tłumaczka prac filozoficznych z niemieckiego na ukraiński. Sfera zainteresowań naukowych: pedagogika filozoficzna, historia filozofii, socjologii i pedagogiki, polityka i pedagogika. Główne publikacje monograficzne: *Filozoficzne i pedagogiczne tendencje w współczesnym idealizmie*, Charków 1988; *Spółeczne przeznaczenie filozofii edukacji we współczesnych socjalnych i kulturalnych kontekstach*, Charków 2014; współautor monografii *Filozofia a metodologia rozwoju wykształcenia wyższego w kontekstach europejsko-integracyjnych*, Kijów 2011; *Ujęcia naukowe w badaniach pedagogicznych*, Charków 2012; *Spuścizna pedagogiczna A. Makarenki i współczesność*, Charków 2013.

Ass. Prof. Jelena Maksimović, PhD, Serbia, University of Niš, Faculty of Philosophy; educationist, methodologist of pedagogy, educationalist, statistician

Jelena Maksimović, prof. nadzw., dr; Serbia, Uniwersytet w Niszu, Wydział Filozoficzny; pedagog, metodyk pedagogiki, metodolog, statystyk

Associate Professor at the Department of Pedagogy, Faculty of Philosophy at University of Niš for the subject: Methodology of pedagogy and Research in pedagogy. PhD thesis: *The role of action research in improving educational practice*, defended in 2011 at the Faculty of Philosophy, University of East Sarajevo, under the supervision of dr Veljko Bandur. She has published more than 140 scientific papers in journals and conference proceedings. Worked as a researcher at the science project *Pedagogical pluralism as the basis for education policy* (179036), in the category A1, funded by the Ministry of Science and Technological Development of Serbia for the period from January 2011. until December 2017. She also worked as a researcher at the international Tempus project: *Leadership in education (EdLead)* from 2013 to december 2017. She has published two monographs and six textbooks: (2009) *Different methodological approaches in the study of academic failure*. Niš: Faculty of Philosophy, 224 p. ISBN 978-86-7379-180-7, COBISS.SR ID 167719948; (2009) *Data analysis in educational research* (co-authored with B. Kožuh). Niš: Faculty of Philosophy, 168 p. ISBN 978-86-7379-176-0, COBISS.SR ID 158547212; (2011) *Descriptive statistics in educational research* (co-authored with B. Kožuh). Niš: Faculty of Philosophy, 162 p. ISBN 978-86-7379-220-0, COBISS.SR ID 184620044; (2012) *Action research in educational theory and practice*. Niš: Faculty of Philosophy, 163 p. ISBN 978-86-7379-238-5. COBISS.SR ID 189116684; (2012) *A method of sampling in educational research* (co-authored with B. Kožuh). Niš: Faculty of Philosophy, 137 p. ISBN 978-86-7379-247-7, COBISS.SR ID 191803148; (2013) *Use of PSPP programs in pedagogical research* (co-authored with B. Kožuh). Niš: Faculty of Philosophy, 146 p. ISBN 978-86-7379-307-8. COBISS.RE-ID 203757324. UDK 004.42 PSPP 37.012: 519.23; (2014) *Practicum for realization of professional teaching practice: with student portfolio*. Niš: Faculty of Philosophy, 106 p. UDK 371.38: 37-057.874 (075.8) (076), COBISS.SR-ID 210033932, ISBN 978-86-7379-340-5, 371.38: 37-057.874 (075.8) (076); (2016) *Research of pedagogue in school: Examples of reflexive practice* (co-authored with J. Osmanović). Niš: Faculty of Philosophy, 146 p. (UDC) 371.136, 37.012, ISBN 978-86-7379-394-8, COBISS.SR.ID 223952908. Science Field: methodology of pedagogical research, statistics in pedagogy, action research, data processing in educational research.

Jest profesorem nadzwyczajnym w Katedrze Pedagogiki Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu w Niszu. Praca doktorska: *Rola badań akcji w doskonaleniu praktyki pedagogicznej* obroniona w 2011 r. na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Wschodniego Sarajewa, pod kierunkiem dr. Veljko Bandura. Opublikowała ponad 140 artykułów naukowych w czasopiśmie i materiałach konferencyjnych. Pracowała jako badacz w projekcie naukowym *Pluralizm pedagogiczny jako podstawa polityki edukacyjnej* (179036), w kategorii A1, finansowany przez Ministerstwo Nauki i Rozwoju Technologicznego Serbii w okresie od stycznia 2011 r. do grudnia 2017 r. Pracowała również jako badacz w międzynarodowym projekcie Tempus: *Leadership in education (EdLead)* od 2013 r. do grudnia 2017 r. Opublikowała dwie monografie i sześć podręczników, między innymi: (2009) *Różne podejścia metodologiczne w badaniu niepowodzenia akademickiego*. (2009): *Analiza danych w badaniach edukacyjnych* (współautor z B. Kožuh). Nisz: Wydział Filozoficzny. *Science Field: Metodologia badań pedagogicznych, Statystyka w pedagogice, Badania akcji. Przetwarzanie danych w badaniach edukacyjnych*.

Jelena Osmanović, MA, Serbia, University of Niš, Faculty of Philosophy; teaching assistant at Pedagogy Department, post-graduate student.

Jelena Osmanović, mgr, Serbia, Uniwersytet w Niszu, Wydział Filozoficzny; asystent w Katedrze Pedagogiki, studentka studiów doktoranckich.

She graduated from the Faculty of Philosophy in Niš at the Department of Pedagogy in 2012, and then completed her master studies in 2014. MA Jelena Osmanović is a teaching assistant at the Department of Pedagogy at the Faculty of Philosophy of the University of Niš and she is a student of doctoral studies in pedagogy. She also worked as a researcher at the international Tempus project: *Leadership in education (EdLead)* from 2013. to december 2017. She has published one textbook: (2016): *Research of pedagogy in school: Examples of reflexive practice*(co-authored with J. Maksimović). Niš: Faculty of Philosophy, 146 p. (UDC) 371.136, 37.012, ISBN 978-86-7379-394-8, COBISS.SR.ID 223952908. She has also published more than 50 scientific papers in the field of education, research and pedagogy. Scientific area: methodology of pedagogical research, research in pedagogy, statistic in pedagogy.

Ukończyła Wydział Filozoficzny w Niszu na Wydziale Pedagogiki w 2012 r., a następnie studia magisterskie w 2014 r. Mgr Jelena Osmanović jest asystentką w Katedrze Pedagogiki na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Niszu i studentką studiów doktoranckich w zakresie pedagogiki. Pracowała również jako badaczka w międzynarodowym projekcie Tempus: *Leadership in education (EdLead)* od 2013 r. do grudnia 2017 r. Opublikowała ponad 50 artykułów naukowych z dziedziny edukacji, badań i pedagogiki. Obszar naukowy: metodologia badań pedagogicznych, badania w zakresie pedagogiki, statystyka w zakresie pedagogiki.

Ukończyła Wydział Filozoficzny w Niszu na Wydziale Pedagogiki w 2012 r., a następnie studia magisterskie w 2014 r. Mgr Jelena Osmanović jest asystentką w Katedrze Pedagogiki na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Niszu i studentką studiów doktoranckich w zakresie pedagogiki. Pracowała również jako badaczka w międzynarodowym projekcie Tempus: *Leadership in education (EdLead)* od 2013 r. do grudnia 2017 r. Opublikowała ponad 50 artykułów naukowych z dziedziny edukacji, badań i pedagogiki. Obszar naukowy: metodologia badań pedagogicznych, badania w zakresie pedagogiki, statystyka w zakresie pedagogiki.

Prof. Inna Osadchenko, PhD, Ukraine, University of Uman; educationist, university teacher, psychoeducationist, methodologist, educationalist of artistic and literary education, educationalist of speech ability of younger students; comeniologist.

Inna Osadchenko, prof. dr hab. , Ukraina, Uniwersytet w Humaniu; komeniolog, pedagog, dydaktyk, psychodydaktyk, metodolog, metodyk edukacji artystycznej, literackiej i umiejętności mowy młodszych uczniów.

Professor, Doctor of Pedagogy, Head of the John Amos Comenius Polish-Ukrainian Research Laboratory of Psychodidactics of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University (Ukraine). She graduated from Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical Institute (1993) with a specialty of primary school teacher. She worked as a rural school teacher for 13 years (1992–2005). She was a winner of the All-Ukrainian contest «Teacher of the Year» in the nomination «Primary School Teacher» (2002). She has been working at Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University since 2003. Her theses were defended in the field of primary school didactics (2005) and high school didactics (2013). By invitation she headed the Institute of Teacher Education in Vasyl Sukhomlinsky Mykolaiv National University (2014–2016). At the suggestion of Polish colleagues from the Higher School of Vocational Education (Leszno) she organized the creation of the John Amos Comenius Polish-Ukrainian Research Laboratory of Psychodidactics (2012). In 2017, she initiated the reorganization of the first laboratory of psychodidactics in Ukraine. She has practical experience and systematic scientific and methodological connections with teachers, scientific and pedagogical workers of Ukraine and other countries (Poland, Kazakhstan and Belarus). She has creatively modified existing programs and teaching and methodological support of the disciplines, the teaching of which she is providing. She got a second higher education in psychology in 2013. So now she is combining research interests in the field of pedagogy and psychology. Scientific interests are represented by psychodidactics of primary and higher schools; development of junior pupils' creative abilities; modern teaching technologies; conflictology; pedagogical skills, in particular pedagogical reflection, pedagogical communication. She also developed and certified methodology for the development of artistic, linguistic and literary abilities of junior pupils; technology of situational studies at a pedagogical university; methodology for solving pedagogical situations. Author's teaching aids include. She organized 9 International scientific and practical conferences devoted to the J.A. Comenius didactic teaching. She is systematically conducting scientific and methodological trainings and master classes. She is an editor-in-chief of the scientific journal «Folia Komeniana», the member of the Specialized Scientific Council for defense of theses in Pedagogy, and the member of the All-Ukrainian Contest of Student Research Papers in Pedagogy. Under her leadership, 6 graduate students received a Ph.D. in education. She is awarded the first Ukrainian Prize named after Vasyl Pomaiba in the nomination «Didactics» from the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (2015).

Profesor dr hab. nauk pedagogicznych, kierownik Polsko-Ukraińskiej Naukowo-Badawczej Pracowni Psychodydaktyki im. J.A. Komeńskiego Uniwersytetu Państwowego Pedagogicznego im. Pawła Tyczyny w Humaniu (Ukraina). Ukończyła w tym uniwersytecie studia w zakresie nauczania w szkole podstawowej (1993). Trzydzieści lat (1992–2005) pracowała jako nauczycielka. Laureat ogólnoukraińskiego konkursu „Nauczyciel Roku” w kategorii „Nauczyciel szkoły podstawowej” (2002). Od 2003 roku pracuje w Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym im. Pawła Tyczyny w Humaniu. Obroniła doktoraty z dziedziny dydaktyki szkoły podstawowej (2005) oraz dydaktyki szkoły wyższej (2013). Zgodnie z sugestią polskich kolegów z Wyższej

Szkoły Zawodowej w Lesznie zorganizowała Polsko-Ukraińską Naukowo-Badawczą Pracownię Dydaktyki im. J.A. Komeńskiego (2012). W 2017 roku zainicjowała reorganizację pierwszej pracowni psychodydaktyki na Ukrainie. Współpracuje z nauczycielami, pracownikami naukowo-dydaktycznymi Ukrainy i innych krajów (Polska, Kazachstan, Białoruś). Kreatywnie modyfikuje istniejące programy nauczania i metodologię dyscyplin. Ukończyła studia podyplomowe w zakresie psychologii (2013). Łączy naukowe kompetencje w dziedzinie pedagogiki oraz psychologii. Zainteresowania badawcze obejmują psychodydaktykę szkoły podstawowej i wyższej; rozwój zdolności twórczych uczniów młodszych; nowoczesną technologię kształcenia; naukę o konfliktach; umiejętności dydaktyczne, w tym nauczania refleksji, uczenia komunikacji. Opracowała oraz certyfikowała metodę artystyczną, literacką i umiejętności mowy młodszych uczniów; sytuacyjną technologię szkolenia w uczelni pedagogicznej; sposoby rozwiązywania sytuacji edukacyjnych. Napisała kilka podręczników dla nauczycieli i studentów. Organizator dziesięciu międzynarodowych konferencji naukowo-praktycznych poświęconych myśli dydaktycznej J.A. Komeńskiego. Systematycznie prowadzi szkolenia naukowe i metodyczne oraz klasy mistrzowskie. Redaktor naczelna czasopisma naukowego "Folia Komeniana". Jest członkiem wyspecjalizowanej rady naukowej: *pedagogika* i członkiem jury ogólnoukraińskiego konkursu studenckich prac naukowych z pedagogiki. Pod jej kierownictwem sześciu absolwentów otrzymało doktorat z dydaktyki. Otrzymała pierwszą w kraju nagrodę im. Wasylija Pomagayby z nominacji Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy w kategorii "Dydaktyka" (2015).

Manfred Richter, PhD, Germany, Berlin; educationist, comeniologist, retired clergyman.

Manfred Richter, dr; Niemcy, Berlin; pedagog, komeniolog, emerytowany pastor.

Geb. 16. 9. 1935 in Stockheim, Krs. Heilbronn, 1954 Abitur am Humanistischen Gymnasium in München-Pasing, Studium der Philosophie und Theologie an den Universitäten München, Heidelberg, Göttingen, Tübingen, und der Pädagogik in Tübingen, Assistentur am neutestamentlichen Seminar Theologische Fakultät Tübingen, Studentenpfarramt Tübingen, Gemeindepfarramt Neustetten-Remmingsheim (Wttbg.). Seit 1961 verheiratet mit der Theologin Heidi geb. Postel, gemeinsam haben wir drei Söhne und zwei Töchter. Ab 1974 als Pfarrer und Dipl.- Pädagoge Leiter Haus der Kirche Berlin, Direktor Ev. Bildungswerk Berlin, Präsident Evangelische Erwachsenenbildung in Europa. 1992 Mitbegründung Deutsche Comeniusgesellschaft. 1993-2005 Leiter Kunstdienst der Ev. Kirche mit Sitz Berliner Dom. 2014 Promotion an der Universität Siedlce, Polen (Dr. phil.). Ökumenischer Orden vom hl. Nerses Schnorhali des Katholikos Aller Armenier, Etschmiadzin (Armenien). Ökumenische und menschenrechtliche Initiativen.

Veröffentlichungen. Aufsätze, Rezensionen, Texte, Herausgaben - zu Erwachsenenbildung, Kirchengeschichte, Ökumene, Kunst und Ästhetik, Comeniologie (insg. ca. 400 Titel). Hg. u.a. von „Kirche in Preußen“ (1983), „Wege zu Berliner Kirchen“ und „Kirchen und Klöster in Berlin“ (1987), „Mit Pflugscharen gegen Schwerter“ (1990, mit Elsbeth Zylla), „Das Lied vom letzten Juden“ (Jizchak Katzenelson in der Nachdichtung von Hermann Adler, mit jidd. Transkription (1992), „Der Engel und der Atlas“ – ein Bilderbogen zur Tausendjahrfeier Potsdams (1993), Bornstedt – Friedhof Kirche (1993, 2. Aufl. 2001 mit Gottfried Kunzendorf), Hermann Adler – Gedichte aus dem Wilnaer Ghetto (1994), „Armenisches Arzach/Berg-Karabach“ (1994), „Kirchenräume-Kunsträume“ (2002, mit Klaus Hoffmann), Gabriela Nasfeter – Lichtpyramide (2004), Werner Korthaase als Comeniusforscher/Badacz Jana Amosa Komeńskiego (2009, mit Barbara Sitarska und Roman Mnich), Kulturgeschichte im Dialog – Freundesgabe für Josef Nolte

(2010, mit Joachim Köhler u.a.). *Monographien: „Johann Amos Comenius und das Colloquium Charitativum von Thorn 1645. Ein Beitrag zum Ökumenismus“* (2013; 2. Aufl.in Vorbereitung); Jan Amos Komeński w Polsce. Krótki zarys życia i działalności, (2015); Jan Amos Komeński. Zarys życia i działalności, 2016; Oh Sancta Simplicitas! Über Wahrheit, die aus der Geschichte kommt. Ein Essay zum Ökumenismus, 2017.

Dr Manfred Richter urodził się 16.9.1935 w Stockheim, powiecie Heilbronn. W roku 1954 uzyskał maturę w gimnazjum humanistycznym w monachijskiej dzielnicy Pasing. Studiował filozofię i teologię na uniwersytetach w Monachium, Heidelbergu, Getyndze, Tybindze oraz pedagogikę w Tybindze. Pracował jako asystent w Katedrze Nowego Testamentu na Wydziale Teologii w Tybindze, w Kancelarii Parafialnej w Tybindze oraz Gminnej Kancelarii Parafialnej w Neustetten-Remmingsheim. W 1961 roku zawarł związek małżeński z teolog Heidi Postel, z którą ma pięcioro dzieci (trzech synów oraz dwie córki). Od roku 1974 jako pastor i dyplomowany pedagog przewodniczył Kościołowi w Berlinie, gdzie pełnił funkcję dyrektora Ewangelickiego Instytutu Edukacyjnego, przewodniczącego Ewangelickiej Instytucji ds. Kształcenia Dorosłych w Europie. W 1992 współtworzył Niemieckie Towarzystwo Komeniologiczne. W latach 1993-2005 pełnił funkcję kierownika Instytucji na rzecz kultury kościoła ewangelickiego mieszczącej się w Katedrze Berlińskiej. W roku 2014 obronił pracę doktorską w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach, w Polsce. Podejmuje inicjatywy ekumeniczne oraz inne działania poświęcone prawom człowieka.

Jest autorem wielu artykułów, recenzji oraz publikacji z zakresu tematyki edukacji dorosłych, historii kościoła, ekumenizmu, sztuki i estetyki oraz komeniologii (około 400 tytułów). Najważniejsze z nich to: „Kościół na terenie Prus“ (1983), „Drogi do kościoła w Berlinie“ i „Kościoły i klasztory w Berlinie (1987), „Lemieszem przeciwko mieczom“ (1990, współautor: Elsbeth Zylla), „Pieśń ostatnich żydów“ (w przekładzie poetyckim Hermanna Adlera, z transkrypcją żydowską (1992), „Anioł i atlas“ – Album z okazji obchodów tysiąclecia Poczdamu (1993), „Bornstedt – Cmentarz Kościoł” (1993, II wydanie 2001, współautor: Gottfried Kunzendorf), „Hermann Adler – Historia z Wileńskiego getta“ (1994), „Ormiański Arzach/Górski-Karabach“ (1994), „Przestrzeń kościoła – Przestrzeń sztuki“ (2002, współautor: Klaus Hoffmann), „Gabriela Nasfeter – Piramida światła“ (2004), „Werner Korthaase jako badacz Jana Amosa Komeńskiego“ (2009, współautorzy: Barbara Sitarska, Roman Mních), „Historia kultury w dialogu“ – wydanie poświęcone Józefowi Nolte (2010, współautorzy: Joachim Köhler i in.). Manfred Richter jest ponadto autorem kilku monografii, z których najbardziej znane to: „Jan Amos Komeński i Colloquium Charitativum w Toruniu 1645. Wkład w ekumenizm“ (2013; II wydanie w przygotowaniu), „Jan Amos Komeński w Polsce. Krótki zarys życia i działalności“ (2015), „Jan Amos Komeński. Zarys życia i działalności“ (2016); „Oh Sancta Simplicitas! O prawdzie, która wynika z historii, esej na temat ekumenizmu“ (2017).

Prof. Karel Rýdl, PhD, the Czech Republic, University of Pardubice, Faculty of Art and Philosophy; educationist, historian of education and 17th century schools in Europe; comeniologist.

Karel Rýdl, Republika Czeska, prof. dr hab., Uniwersytet w Pardubicach, Wydział Sztuki i Filozofii; pedagog, historyk edukacji i szkół z XVII wieku w Europie; komeniolog.

Vystudoval germanistiku a historiografii na Karlově univerzitě v Praze (1972-1979). Působil v letech 1981-2001 na pražské univerzitě jako specialista na dějiny výchovy, vzdělávání a školství. Po roce 1989 využil zahraniční stipendia a pozvání k přednáškám, výuce a publikacím

v zahraničí (Mnichov, Greifswald, Hannover, Hamburg, Bochum) a krátkodobým pobytům ve Slovinsku, Polsku, Skandinávii, Japonsku, Austrálii, Nizozemí a Velké Británii. Udržuje četné odborné kontakty s odborníky v dalších zemích. V letech 2006-2010 působil jako vyžádaný poradce ministrů školství. Od roku 2003 působí jako profesor pro dějiny pedagogiky na Univerzitě v Pardubicích (krátce také v Bratislavě a v Liberci). V letech 2010-2015 působil ve funkci prorektora a od roku 2015 je děkanem Fakulty filozofické. Odborná specializace: komeniologie, české a světové dějiny školství v novověku, alternativní školství a pedagogika, vývoj správy a řízení školství. Do současnosti vydal 15 monografií (česky, německy, anglicky, italsky), 130 vědeckých studií a přes 500 odborných článků.

Studied German philology and history at the Charles University of Prague (1972-1979). During 1981-2001 worked in Prague as an Assistant for History of Education. After 1989 he took different scholarships for study, lecture and learning trips abroad (Munich, Greifswald, Hannover, Hamburg, Bochum) and short term trips in Slovenia, Poland, Scandinavia, Japan, Australia, the Netherlands and the United Kingdom. Numerous professional contacts with a lot of colleagues abroad. During 2006-2010 worked as the advisor for Ministry of Education. 2003 Professor for Education at the University of Pardubice, 2010-2015 Vice-Rector, from 2015 Dean of the Faculty of Arts and Philosophy. Specialization: Comeniology, Czech and World History of Education from the 17th century, Alternative Schools and Education, Development of the School Management. He published 15 monographs (Czech, German, English, Italian Language), 130 science articles and 500 professional essays.

Studiował germanistykę i historię na Uniwersytecie Karola w Pradze (1972-1979). Pracował na Uniwersytecie w Pradze w latach 1981-2001 jako specjalista z historii edukacji. Po 1989 uzyskał stypendia zagraniczne, prowadził wykłady i publikował za granicą, przede wszystkim w Niemczech (Monachium, Greifswald, Hannover, Hamburg, Bochum), ale także w Słowenii, Polsce, krajach skandynawskich, Japonii, Australii, Holandii i Wielkiej Brytanii. Utrzymuje liczne kontakty naukowe z badaczami z innych krajów. W latach 2006-2010 pracował jako doradca ministrów edukacji. Od 2003 roku jest profesorem historii edukacji na Uniwersytecie w Pardubicach (również w Bratysławie i Libercu). W latach 2010-2015 pełnił funkcję prorektora, a od 2015 roku dziekana Wydziału Filozoficznego. Specjalizacja: komeniologia i edukacja Czech, historia świata w czasach nowożytnych, edukacja i edukacja alternatywna, edukacja korporacyjna. Do tej pory opublikował 15 monografií (czeski, niemiecki, angielski, włoski), 130 opracowań naukowych i ponad 500 artykułów naukowych.

Bernhard Stalla, PhD, Germany, Ludwig-Maximilians University of Munich; graduate teacher for adult education; biography researcher; expert at historical-methodological pedagogy and cultural studies; historian, comeniologist.

Bernhard Stalla, Niemcy, dr, Uniwersytet Ludwika Maksymiliana w Monachium; nauczyciel dyplomowany kształcenia dorosłych; badacz biograficzny; pedagog historyczno-metodyczny i kulturoznawczy; historyk, komeniolog.

Works as scientist for research activities and public relations at the Comenius Expert-Forum at Ludwig-Maximilians-University Munich. He completed his studies of cultural and social sciences at Catholic University of Eichstätt, graduating as a graduate teacher (Dipl. Päd. Univ.) for adult education. PhD degree in Pedagogical Sciences at Ludwig-Maximilians-University Munich. Dissertation on the topic „Aloys Fischer (1880-1937) Biography and educational theory. An analysis of his anthropological-interdisciplinary thinking in the sense of a humanities concept for basic

educational processes." His research focuses on the historical-systematic pedagogy, biography research and education theory of Jan Amos Komenský/Comenius, adult education and cultural learning. Arbeitet als Wissenschaftler für referentielle Forschungstätigkeit und Öffentlichkeitsarbeit am Comenius-Expertenforum der Ludwig-Maximilians-Universität München. Er absolvierte das Studium der Kultur - und Sozialwissenschaften an der Katholischen Universität Eichstätt mit dem Studienabschluss Diplom-Pädagoge Univ. für Erwachsenenbildung. Promotion zum Dr. phil. an der Ludwig-Maximilians-Universität München. Dissertation zum Thema „Aloys Fischer (1880-1937) Biographie und Bildungstheorie. Eine Analyse zu seinem anthropologisch- interdisziplinären Bildungsdenken im Sinne eines geisteswissenschaftlichen Kontinuitätskonzeptes für basale Bildungsprozesse.“ Seine Forschungsschwerpunkte umfassen historisch-systematische Pädagogik, Biographie-Forschung und Bildungstheorie von Jan Amos Komenský /Comenius, Erwachsenenbildung und kulturelles Lernen.

Pracuje naukowo w Forum Ekspertów Komeńskiego Uniwersytetu Ludwika i Maksymiliana w Monachium. Studia (nauki kulturoznawcze i społeczne) ukończył w Katolickim Uniwersytecie w Eichstätt jako nauczyciel dyplomowany (Dipl. Päd. Univ.) kształcenia dorosłych. Stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk pedagogicznych uzyskał na Uniwersytecie Ludwika i Maksymiliana w Monachium. Tytuł pracy doktorskiej: "Aloys Fischer (1880-1937) – biografia i teoria kształcenia. Analiza jego myśli antropologiczno-interdyscyplinarnej w sensie konceptu humanistyki dla podstaw procesów kształcenia". Jego badania koncentrują się na pedagogice historyczno-metodycznej, badaniach biograficznych oraz teorii edukacyjnej Jana Amosa Komeńskiego, kształceniu dorosłych i edukacji kulturowej.

Prof. Muhamed Škrgić, PhD, Bosnia and Herzegovina; elementary school history and geography teacher; lawyer, educationist, university teacher; presently retired.

Prof. dr Muhamed Škrgić, Bośnia i Hercegowina; nauczyciel historii i geografii w szkole podstawowej; prawnik, pedagog, dydaktyk w szkole wyższej; obecnie emeryt.

Je rođen 1946. godine u Krakači, općina Cazin, Bosna i Hercegovina, gdje završava osmogodišnju i srednju školu. Pedagošku akademiju, studijska grupa Povijest i Geografija, završava u Rijeci, Hrvatska, 1968. godine. Na Filozofskom fakultetu u Ljubljani, Slovenija, diplomirao je na odsjeku Pedagogija, 1976. godine. Na Pravnom fakultetu u Osijeku je odbranio magistarski rad iz područja humanističkih znanosti, 1984. godine. Na Filozofskom fakultetu u Ljubljani, Slovenija, stekao je 2004. godine zvanje doktora pedagoških znanosti. Na Pravnom fakultetu Internacionalnog univerziteta Brčko distrikta BiH je 2013. godine stekao zvanje doktora pravnih znanosti. U radnoj karijeri radio je kao nastavnik povijesti i geografije u osmogodišnjoj školi, profesor geografije u srednjoj školi, odgovajatelj u srednješkolskom domu u Sloveniji, direktor Narodnog univerziteta, organizator i koordinator obrazovanja kadrova u Agrokomerc d.d. za potrebe instituta, kao vođa i kreator pedagoške službe u školi, pomoćnik načelnika općine Cazin za društvene djelatnosti i ekologiju, profesor predmeta Pedagogija i Didaktika na Pedagoškom fakultetu Univerziteta u Bihacu, u zvanju izvanrednog profesora, te kao profesionalni poslanik u Skupštini Unsko-sanskog kantona i Domu naroda Parlamenta FBiH od 1998-2014. Sada je u mirovini.

Was born in 1946 in Krakača, municipality of Cazin, Bosnia and Herzegovina, where he completed elementary school and high school. He studied and successfully finished the Pedagogical Academy, field of study History and Geography, in Rijeka, Croatia, in 1968. He graduated from the Faculty of Humanities and Social Sciences in Ljubljana, Slovenia, at the department of Ped-

gogy, in 1976. He successfully defended his Master's thesis in the area of humanities at the Faculty of Law in Osijek, in 1984. At the Faculty of Humanities and Social Sciences in Ljubljana, Slovenia, he acquired a PhD in pedagogical sciences. At the Faculty of Law of the International University of Brčko District of Bosnia and Herzegovina he acquired a PhD in law sciences. In his professional career, he worked as a history and geography teacher in elementary school, high school geography teacher, educator in a high school center in Slovenia, head of the People's University, organizer and coordinator of personnel education in Agrokomerc d.d. for the needs of the institute, leader and creator of pedagogical services in school, assistant to the mayor of the municipality of Cazin for social activities and ecology, professor of the subjects Pedagogy and Didactics at the Pedagogical Faculty of the University of Bihać as associate professor, and as a professional member of the Assembly of the Una-Sana Canton and the House of Peoples of the Parliamentary Assembly of the Federation of Bosnia and Herzegovina from 1998 to 2004. He is now retired.

Urodził się w 1946 roku w Krakace, gmina Cazin, w Bośni i Hercegowinie, gdzie ukończył szkołę podstawową i liceum. W 1968 r. ukończył Akademię Pedagogiczną w Rijeka w Chorwacji w dziedzinie historii i geografii. Ukończył studia na Wydziale Nauk Humanistycznych i Społecznych w Lublanie, w Słowenii, w Instytucie Pedagogiki w 1976 r. Obronił pracę magisterską w dziedzinie nauk humanistycznych na Wydziale Prawa w Osijeku w 1984 roku. Na Wydziale Nauk Humanistycznych i Społecznych w Lublanie w Słowenii uzyskał stopień doktora nauk pedagogicznych. Na Wydziale Prawa Międzynarodowego Uniwersytetu Brčko w Bośni i Hercegowinie uzyskał tytuł doktora nauk prawnych. W swojej karierze zawodowej pracował jako nauczyciel historii i geografii w szkole podstawowej, nauczyciel geografii szkół średnich, pedagog w szkole średniej w Słowenii, kierownik Uniwersytetu Ludowego, organizator i koordynator kształcenia kadr w Agrokomerc d.d. na potrzeby instytutu. Lider i twórca usług pedagogicznych w szkole, asystent burmistrza miasta Cazin do spraw społecznych i ekologii, profesor nadzwyczajny na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu w Bihać, wykładający przedmioty: pedagogika i dydaktyka. Członek Zgromadzenia Kantonu Una-Sana i Izby Narodów Zgromadzenia Parlamentarnego Federacji Bośni i Hercegowiny w latach 1998-2004. Obecnie jest na emeryturze.